МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ (КИЇВ)
ПВНЗ КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ КУЛЬТУРИ (КИЇВ)
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА (КИЇВ)
АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ ІМЕНІ ПАВЛА ЧУБИНСЬКОГО (КИЇВ)
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА (КИЇВ)
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИК КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ (КИЇВ)
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (РІВНЕ)
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ»
ІМЕНІ Т. Г. ШЕВЧЕНКА (ЧЕРНІГІВ)
ІНСТИТУТ КУЛЬТУРОЛОГІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ МИСТЕЦТВ УКРАЇНИ (КИЇВ)
КИЇВСЬКА МУНІЦИПАЛЬНА АКАДЕМІЯ ЕСТРАДНОГО ТА ЦИРКОВОГО МИСТЕЦТВ (КИЇВ)

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської науково-практичної конференції

«КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКІ ПРАКТИКИ І ПРОЦЕСИ В ДИСКУРСІ СУЧАСНОГО НАУКОВОГО ДІАЛОГУ»

20–21 березня 2025 року

Київ–2025

УДК 001.8:378.22:008(072)
Б770

Редакційна колегія: Совгира Тетяна Ігорівна, докторка культурології, доцентка, Чміль Ганна Павлівна, докторка філософських наук, професорка, Виткалов Сергій Володимирович, доктор культурології, професор, Бойко Людмила Павлівна, кандидатка педагогічних наук, професорка, Оборська Світлана Валентинівна, кандидатка мистецтвознавства, професорка, Шевель Інна Петрівна, кандидатка соціологічних наук, доцентка.

Рекомендовано до друку
Вченою радою Київського національного університету культури і мистецтв
(протокол № 13 від 27 березня 2025 р.)

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції
«Культурно-мистецькі практики і процеси в дискурсі сучасного наукового діалогу»

Культурно-мистецькі практики і процеси в дискурсі сучасного наукового діалогу: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 20–21 березня 2025 р.) Київ : КНУКіМ, 2025. 210 с.

ISBN 978-966-602-400-1

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність поданого тексту, за правильне цитування джерел і посилання на них, а також за інші відомості, що містяться в тезах.

Роботи авторів, які не мають наукового ступеня (вченого звання), узгоджено та затверджено науковими керівниками.

Тези репрезентують погляди авторів тексту, які можуть не збігатися із позицією упорядників і редакторів.

© Київський національний університет культури і мистецтв, 2025

ГОРБУЛ ТАРАС ОЛЕКСАНДРОВИЧ,
доктор філософії (культурологія),
асистент кафедри філософської антропології,
філософії культури та культурології,
Навчально-науковий інститут філософії
та освітньої політики
Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова
https://orcid.org/0000-0002-6789-8228

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СУЧАСНИХ КУЛЬТУРНИХ ПРАКТИК У КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Глобалізація трансформує культурні практики, спричиняючи їхню взаємодію із глобальними тенденціями та викликаючи дискусію щодо збереження національної ідентичності. Інформатизація суспільства та цифровізація комунікацій змінюють традиційні форми культурного виробництва, що впливає на соціальну взаємодію та систему цінностей. Глобальні культурні процеси, з одного боку, сприяють поширенню універсальних культурних зразків, а з іншого – ставлять під загрозу локальні традиції та мови.

Цифрові технології та соціальні медіа стали основними каналами формування культурних практик. Особливо це помітно у молодіжному середовищі, де соціальні мережі визначають способи самовираження та соціалізації. Водночас домінування цифрових форматів спричиняє ризики уніфікації культурного простору, що може призвести до втрати національних особливостей. Відтак постає необхідність балансування між модернізацією культурних форм та збереженням традиційного змісту. Формування нових культурних форм має базуватися на синтезі локального та глобального. Як зазначав З. Бауман, інтерес до ідентичності відображає актуальний стан суспільства, що перебуває у стані постійних трансформацій [3]. Цей процес можна розглядати через концепцію, яка дозволяє інтегрувати елементи глобальної культури, адаптуючи їх до локальних контекстів. Проте паралельно з цим посилюється етнічний фактор, що може проявлятися як культурне відродження, так і у вигляді ізоляціонізму та відторгнення глобальних впливів.

Популярна культура відіграє значну роль у глобалізаційних процесах. Дослідження Дж. Фіске та С. Голла в межах Cultural Studies доводять, що масова культура не є суто пасивним споживанням, а передбачає активне залучення аудиторії до процесу інтерпретації та трансформації культурних кодів [5]. Це підтверджує можливість адаптації глобальних культурних продуктів до національних контекстів, створюючи простір для локального переосмислення універсальних тем. Цей напрям також досліджують українські культурологи [7].

Концепція «ординарної культури» Р. Вільямса підкреслює динамічний характер культури як повсякденного процесу, що змінюється під впливом зовнішніх чинників [6]. Д. Хезмондалш розвиває цю ідею, наголошуючи на ролі символічної креативності як ключового чинника культурної адаптації [4]. В цьому контексті особливе значення мають митці діаспори, які виступають посередниками між національною культурою та глобальними процесами, сприяючи її еволюції без втрати ідентичності. Глобалізаційні процеси викликають також явища культурної дивергенції. Л. Нагорна зазначає, що це може призводити до кризових явищ, серед яких втрата довіри до соціальних інституцій, відчуження населення від

культурного та політичного життя, а також диспропорції у розподілі ресурсів для розвитку культурних ініціатив. Такі тенденції потребують перегляду механізмів культурної політики, орієнтованих на підтримку національного культурного виробництва в умовах глобальної конкуренції [2].

Отже, сучасні культурні практики формуються на межі взаємодії між національною ідентичністю та глобальними процесами. Збереження цього балансу можливе через активну участь у культурному виробництві, креативну інтерпретацію глобальних впливів та усвідомлення власної культурної унікальності. Лише завдяки гармонійному поєднанню традиційного та модерного національна культура може залишатися актуальною в умовах глобалізації.

Список використаних джерел:

1. Зелінська Є. Національна культура і процес формування особистості. *Альманах. Філософські проблеми гуманітарних наук*. С. 98.
2. Нагорна Л. Національна ідентичність в Україні. Київ, 2002. 271 с.
3. Bauman Zygmunt. The individualized society. *John wiley & sons*. 2013. P. 176.
4. David Hesmondhalg. Cultural industries. 4th ed. SAGE Publications Ltd, 2018. 456 p.
5. Hall S. Cultural studies: two paradigms. *Media, culture & society*. 1980. Vol. 2, no. 1. P. 57–72. URL: https://doi.org/10.1177/016344378000200106 (date of access: 25.02.2025).
6. Raymond Williams. Base and superstructure in marxist cultural theory. London : Verso, 1980.
7. Русаков С.С. (2011). Масова та популярна культура: спільне та відмінне. *«Гілея: науковий вісник»*. Випуск 49 (7). С. 326–331.

ГУРОВА ІННА ВОЛОДИМИРІВНА,
кандидатка історичних наук,
доцентка кафедри української філософії і культури,
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка
ORCID: 0000-0002-9709-7405

КУЛЬТУРНІ ПРАКТИКИ У ЦИФРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Цифрові технології радикально трансформували способи людської взаємодії, творчості та споживання контенту, формуючи новий тип культурного простору. Актуальною дослідницькою проблемою наразі є аналіз ключових аспектів культурних практик, які виникають і розвиваються у цифровому просторі, їх соціокультурні передумови та наслідки для сучасного суспільства в умовах глобалізаційних змін. Адже «саме культура в умовах глобалізації є одним із ключових чинників збереження національної ідентичності й основою м'якої сили країни, яка дає можливість підвищувати міжнародний авторитет держави [5, 6].

Культурні практики як науковий конструкт є предметом дослідження кількох наукових напрямів, зокрема, соціології культури, коли вони розглядаються як важливі чинники функціонування у різних сферах суспільства: економіці, освіті, політиці (П. Бурд'є, А. Реквіц та інших) або аналізуються як культурно-дозвіллєві практики, тоді у цьому понятті відображено, що вони розгортаються у межах «культури конкретного співтовариства